

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

« СОЦІОЛОГІЯ »

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань 18 «*Виробництво та технології*»

Код та найменування спеціальності 185 «*Нафтогазова інженерія та технології*»

Освітньо-професійна програма «*Нафтогазова інженерія та технології*»

Ступінь вищої освіти *бакалавр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності

« » 2025 р. протокол №

Реєстраційний номер в Навчальному відділі

---

1. Загальна інформація

Кафедра: [Філософії і права](#)
Викладач: Черкаський Андрій Володимирович, доцент кафедри філософії і права, кандидат історичних наук

Профайл

Контакти:
 sfrkafedra@gmail.com
 048-712-40-61

Освітній компонент викладається на 3 курсі у 1 семестрі

Кількість: кредитів – 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	30	18	12
заочна			
Самостійна робота, годин	Денна – 60		Заочна

Розклад занять

2.Анотація освітнього компоненту

Основною метою освоєння навчальної дисципліни "Соціологія" є ознайомлення студентів з концептуальними основами соціології як сучасної комплексної фундаментальної науки про суспільство. В ході вивчення навчальної дисципліни створюються умови для придбання знань і умінь з осмислення соціальних явищ і процесів, соціальної структури суспільства; для формування уявлень про можливості соціологічного дослідження у вивченні суспільства; для розвитку здатності до самостійного аналізу та використанню соціологічних знань у професійній діяльності та повсякденній практиці.

3.Мета освітнього компоненту

Мета дисципліни – формування активної громадянської позиції у майбутніх фахівців, розширення їх знань про суспільство, сучасні суспільні проблеми, формування соціологічної культури та гуманістичного мислення, прищеплення навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей суспільного розвитку.

Завдання: – забезпечити високий рівень фундаментальних знань, необхідних для успішної роботи у майбутньому; дати уявлення щодо загальних принципів сутності соціологічної науки і її ролі, як в історії суспільства, так і в сучасних умовах; – забезпечити вивчення соціальної структури і динаміки суспільного розвитку, основ соціологічних досліджень і формування навичок вживання їх в професійній діяльності – формування соціально компетентної особи

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- місце соціології в системі соціальних наук;
- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки;
- особливості становлення соціології як самостійної науки;
- структуру та зміст спеціальних соціологічних теорій;
- послідовність розробки програми соціологічного дослідження;
- основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного дослідження;
- шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці.

вміти:

- пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно-функціонального аналізу;
- володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними;
- користуватися всіма доступними джерелами знань, вміти самостійно відшукувати інформацію за темою.

4.Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 185 «Нафтогазова інженерія та технології»](#) та [освітньо-професійної програмі «Нафтогазова інженерія та технології»](#) підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у професійній діяльності, пов'язаній з нафтогазовою галуззю.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність використовувати емоційні та комунікаційні технології.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність реалізовувати свої права як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знати і розуміти поняття, закономірності та особливості розвитку громадянського суспільства, прав і свобод людини і громадянина в Україні, а також етичні та правові засади професійної діяльності.

5.Інформаційний обсяг освітнього компоненту**5.1 Перелік лекційних завдань**

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. «Загальна соціологія»			
1	Вступ до вивчення курсу “Соціологія”. Предмет соціології, етапи її розвитку.	2	
2	Історія розвитку соціології.	2	
3	Суспільство як складна соціальна система.	2	
4	Соціальна стратифікація, особистість в системі соціальних зв'язків, соціальна поведінка. Соціологія культури	2	
5	Базисні компоненти соціального життя, економічна соціологія. Соціологія праці та управління. Соціологія громадської думки.	2	
	Разом за модулем 1	10	
Змістовний модуль 2. «Методи соціологічного пізнання»			
1	Методика і техніка соціологічних досліджень	2	
2	Емпіричні методи збору інформації в соціології.	2	
3	Основні етапи проведення соціологічного дослідження	2	
4	Проблема вибірки в соціологічному дослідженні	2	
	Разом за модулем 2	8	
	Разом за ОК:	18	

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вступ до вивчення курсу “Соціологія”. Предмет соціології, етапи її розвитку.	2	
2	Історія розвитку соціології.	2	
3	Суспільство як складна соціальна система.	2	
4	Соціальна стратифікація, особистість в системі соціальних зв’язків, соціальна поведінка. Соціологія культури	2	
5	Базисні компоненти соціального життя, економічна соціологія. Соціологія праці та управління. Соціологія громадської думки.	2	
6	Методика і техніка соціологічних досліджень	2	
Всього за ОК:		12	

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання матеріалу за теоретичними питаннями ОК	25	
2	Написання реферату з теоретичних питань ОК	20	
3	Розв’язання тестів	15	
Всього за ОК:		60	

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- *письмові контрольні роботи за окремими темами або модульні контрольні роботи;*
- *тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань ОК;*
- *вивчення і захист окремих тем практичних робіт;*
- *усне опитування;*
- *тощо.*

Підсумковий контроль – **диференційований залік.**

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. «Загальна соціологія»		
Лекційний курс*	5	
Практичні роботи*	6	
Самостійна робота*	14	
Тестування*	25	
Всього за змістовний модуль 1	50	
Змістовний модуль 2. «Методи соціологічного пізнання»		
Лекційний курс*	5	
Практичні роботи*	6	
Самостійна робота (у вигляді індивідуальних завдань)*	14	
Тестування*	25	
Всього за змістовний модуль 2	50	
Всього	100	

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#).

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів**Контрольні заходи під час лекційного курсу (в межах одного змістовного модулю)**

Бали		Критерії оцінювання	Оцінка
денна	заочна		
4,5-5		<i>Демонструються глибокі знання, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру</i>	<i>відмінно</i>
4,0-4,4		<i>Демонструються децю обмежені знання навчального матеріалу, допускаються окремі несуттєві помилки й неточності</i>	<i>дуже добре</i>
3,5-3,9		<i>Демонструються засвоєння навчального матеріалу, але при відповідях виявляються неточності, незначні Помилки</i>	<i>добре</i>
2,1-3,4		<i>Демонструються неповні відповіді, допущені неточності, помилки, не виявляється самостійності</i>	<i>достатньо</i>

		<i>суджень</i>	
<i>0</i>		<i>Не приймає участі в обговоренні лекційного матеріалу</i>	<i>незадовільно</i>

Практичні роботи (оцінювання однієї роботи)

<i>1,5-2 балів</i>	<i>На практичному занятті надані повні обґрунтовані відповіді</i>	<i>відмінно</i>
<i>1,2-1,4 балів</i>	<i>На практичному занятті при відповіді допущені неточності</i>	<i>дуже добре</i>
<i>1,1-1,3 балів</i>	<i>На практичному занятті відповіді неповні, допущені помилки</i>	<i>добре</i>
<i>1,0-1,2 балів</i>	<i>На практичному занятті відповіді неповні, допущені грубі помилки</i>	<i>достатньо</i>
<i>0-0,9</i>	<i>На практичному занятті дані незадовільні відповіді</i>	<i>незадовільно</i>

Тестування:

<i>21-25</i>	<i>90 – 100 % правильних відповідей</i>	<i>відмінно</i>
<i>16-20</i>	<i>74 – 89% правильних відповідей</i>	<i>дуже добре</i>
<i>10-15</i>	<i>60 – 73% правильних відповідей</i>	<i>добре</i>
<i>6-9</i>	<i>35 – 59% правильних відповідей</i>	<i>достатньо</i>
<i>0-5</i>	<i>0– 35% правильних відповідей</i>	<i>незадовільно</i>

Самостійна робота:

<i>Бали</i>			<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Оцінка</i>
<i>денна</i>		<i>заочна</i>		
<i>ЗМ1</i>	<i>ЗМ2</i>	<i>ЗМ1, ЗМ2</i>		
<i>12,0-14,0</i>	<i>12,0-14,0</i>		<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді</i>	<i>відмінно</i>
<i>10,0-11,0</i>	<i>10,0-11,0</i>		<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, але при відповіді допущені неточності</i>	<i>дуже добре</i>
<i>6,0-9,0</i>	<i>6,0-9,0</i>		<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки</i>	<i>добре</i>
<i>4,0-5,0</i>	<i>4,0-5,0</i>		<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені грубі помилки</i>	<i>достатньо</i>
<i>0-3,0</i>	<i>0-3,0</i>		<i>Самостійна робота не відпрацьована, дані незадовільні відповіді</i>	<i>незадовільно</i>

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, інтерактивні методи навчання (робота в малих групах, кейс-метод, мозковий штурм, проєктний метод).

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі статистично-аналітичними даними, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), складання скетчів за темами лекцій, реферування, конспектування).

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Соціологія і психологія [Текст] : навч. посіб. / Ю. Ф. Пачковський, А. Г. Хоронжий, І. О. Кулініч та ін. ; за ред. Ю. Ф. Пачковського ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — 3-тє вид., стер. — Київ : Каравела, 2022. — 760 с. — (Українська книга). — МОН
<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.2272534>
2. Черкаський, А.В. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни "Соціологія" [Електронний ресурс] : для студентів спец. 281 "Публічне управління та адміністрування" / А. В. Черкаський ; Каф. соціології, філософії і права. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — 25 с.
<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.1739324>
3. Черкаський, А.В. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни "Соціологія" [Електронний ресурс] : для студентів спец. 281 "Публічне управління та адміністрування" / А. В. Черкаський ; Каф. соціології, філософії і права. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — 25 с.
4. Болотіна, Євгенія Валеріївна. Соціологія [Текст] : навч. посіб. / Є. В. Болотіна, В. Б. Мішура ; Донбаська держ. машинобуд. акад. — Київ : Центр навч. л-ри. — 126 с. : табл.
<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdOAH.BibRecord.48805>
5. Кузьменко, Тетяна Миколаївна. Соціологія [Текст] : навч. посіб. / Т. М. Кузьменко ; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ : ЦУЛ, 2020. — 320 с. : табл.
ISBN 978-611-01-0037-3
<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdOAH.BibRecord.47868>

Додаткові:

1. Лукашевич, Микола Павлович. Соціологія. Загальний курс [Текст] : підручник / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков. — 2-е вид. — Київ : Каравела, 2011. — 408 с.
<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdOAH.BibRecord.48817>
2. Мартен, Домінік. Метаморфози світу. Соціологія глобалізації [Текст] / Д. Мартен, Ж. -Л. Мецжер, Ф. П'єр. — Київ : КМ Академія, 2005. — 302 с. — (Актуальні світові дискусії). — Бібліогр.: с. 276-302
<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdOAH.BibRecord.48823>
3. Подольська, Єлизавета Ананьївна. Соціологія [Текст] : 100 питань - 100 відповідей: [навч. посіб.] / Є. А. Подольська, Т. В. Подольська. — Київ : Інкос, 2009. — 352 с.
<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.39190>
4. Руденко, Світлана Миколаївна. Соціологія [Текст] : конспект лекцій (скор.) / С. М. Руденко, О. О. Маркозова ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. — Харків : ХДУХТ, 2014. — 107 с.
<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.124676>
5. Толстов, Іван Вікторович. Філософія і соціологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / І. В. Толстов, В. О. Даніліян ; Укр. держ. ун-т залізн. трансп. — Харків, 2024. — 222 с.
<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.2314192>

6. Черняк, Галина Анатоліївна. Конспект лекцій з дисципліни "Психологія та соціологія" [Електронний ресурс] : для бакалаврів усіх спец. ден. та заоч. форм навчання / Г. А. Черняк, Е. Р. Петракова ; відп. за вип. А. О. Соловей ; Каф. соціології філософії і права,. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 59 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.1291366>

7. Черняк, Галина Анатоліївна. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни "Психологія та соціологія" [Електронний ресурс] : для бакалаврів усіх спец. ден. та заоч. форм навчання / Г. А. Черняк, Е. Р. Петракова ; відп. за вип. А. О. Соловей ; Каф. соціології філософії і права,. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — 57 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.1290322>

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та вимог [роботодавців](#)

Викладач

/ПІДПИСАНО/

Андрій ЧЕРКАСЬКИЙ

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Філософії і права
Протокол від «28» серпня 2024 р. №14

В.о.Завідувача кафедри

/ПІДПИСАНО/

Тетяна БОТІКА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

/ПІДПИСАНО/

Михайло КОЛОГРИВОВ